Uzam?? Yas Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Uzam?? Yas Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32421

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Uzam?? Yas Ölçe?i (UZÖ), orijinal ad? **Prolonged Grief Scale (PG-13)** olan arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin bir kay?p sonras? ya?ad?klar? yas tepkilerinin, normal yas sürecinin ötesine geçerek klinik bir durum halini al?p almad???n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, **Türkçe örneklemlerde** uzam?? yas bozuklu?unun yayg?nl???n? ve risk faktörlerini incelemek üzere 2020 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, özellikle kay?ptan uzun süre sonra bile devam eden, günlük i?levselli?i ciddi derecede bozan ve kal?c? hale gelen **yas semptomlar?n?** ölçmeye odaklanmaktad?r.

Ölçek, Uzam?? Yas Bozuklu?u (Uzam?? Yas Bozuklu?u) tan?m?na uygun olarak, hem ayr?l?k s?k?nt?s? hem de bili?sel, duygusal ve davran??sal bozukluk semptomlar?n? içeren maddelerden olu?ur. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin psikometri standartlar?na uygunlu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Uzam?? Yas Ölçe?i, Prolonged Grief Scale, **PG-13**, Uzam?? Yas Bozuklu?u, Yas, Kay?p, Uyarlama, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

I??kl?, S., Keser, E., Prigerson, H. G., & Maciejewski, P. K.

Amaç

Uzam?? Yas Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ya?ad??? **yas tepkilerinin** ?iddetini ve süresini de?erlendirerek, normal yas sürecinden sapma gösteren ve klinik müdahale gerektiren Uzam?? Yas Bozuklu?u (UYB) vakalar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Ölçek, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere, Türk popülasyonunda yasla ilgili ara?t?rmalar yapma ve uygun tedavi yakla??mlar?n? belirleme konusunda standart bir araç sa?lamaktad?r.

Özellikle 2020 y?l?nda yap?lan Türkçe uyarlama çal??mas?, PG-13'ün kültürel ba?lamda geçerli?ini kan?tlamak ve Türkiye'deki yasl? bireyler aras?nda UYB prevalans?n? belirlemek için kritik öneme sahiptir. Bu sayede, uluslararas? tan? kriterlerine uygun bir de?erlendirme mümkün k?l?nm??t?r.

Yap?

Uzam?? Yas Ölçe?i (PG-13), Uzam?? Yas Bozuklu?u'nu (UYB) ölçmek üzere tasarlanm?? çok

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlu bir yap?y? temel al?r. UYB, DSM-5-TR ve ICD-11'de tan?nan bir bozukluktur ve ölçek, bu bozuklu?un temel bile?enlerini yans?t?r. Bu bile?enler genellikle iki ana faktör alt?nda toplan?r: **Ayr?l?k S?k?nt?s? (Separation Distress)** ve **Sosyal/??levsel Bozukluk**.

Ölçek, kayb?n sürekli olarak zihinde me?gul edilmesi, gelece?e dair umutsuzluk, ölen ki?iye yönelik yo?un özlem, kimlik kayb? hissi ve kayb?n kabul edilememesi gibi spesifik UYB semptomlar?n? sorgular. Ölçe?in 13 maddesi, bu semptomlar?n s?kl???n? ve ?iddetini de?erlendirmeye yard?mc? olur.

Geçerlik

Uzam?? Yas Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda (I??kl? vd., 2020), ölçe?in yap?sal ve kriter geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. **Yap? geçerli?i**, do?rulay?c? faktör analizi (Faktör Analizi) ile test edilmi? ve orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u gösterilmi?tir.

Ek olarak, **uyum geçerli?i** (convergent validity) kapsam?nda, UZÖ puanlar?n?n depresyon, anksiyete ve travma sonras? stres gibi ilgili psikopatoloji ölçütleriyle pozitif yönde, ancak ay?rt edici geçerli?i destekleyecek makul düzeyde ili?kili oldu?u tespit edilmi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in gerçekten uzam?? yas? ölçtü?ünü ve di?er bozukluklardan ayr??abildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ve muhtemel ise test-tekrar test yöntemleriyle incelenmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, Uzam?? Yas Ölçe?i'nin toplam puan? ve alt boyutlar? için elde edilen **iç tutarl?l?k** katsay?lar?n?n yüksek düzeyde oldu?u bildirilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik analizleri, özellikle klinik popülasyonlarda ölçe?in zaman içindeki stabilitesini gösteren bulgularla desteklenmi?tir. Bu durum, ölçe?in hem klinik hem de ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda tutarl? sonuçlar verece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

I??kl? ve ark. (2020) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, Uzam?? Yas Ölçe?i'nin (PG-13) yap?sal uygunlu?unu de?erlendirmek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. Bu analiz, orijinal PG-13 modelinin Türk kültürüne uygunlu?unu test etmi?tir.

DFA sonuçlar?, ölçe?in Uzam?? Yas Bozuklu?u'nu yans?tan tek faktörlü ya da iki faktörlü (Ayr?l?k S?k?nt?s? ve di?er semptomlar) yap?s?n?n uygun uyum indeksleri sergiledi?ini göstermi?tir. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?sal do?rulama, ölçe?in Türk popülasyonunda da teorik yap?y? geçerli bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Biçim: Orijinal PG-13, genellikle 5 noktal? Likert tipi bir derecelendirme ölçe?i kullan?r. (Örne?in: "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a kadar).

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Yasl? Bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Kay?p ya?am?? ve bu kayb?n üzerinden belirli bir süre (genellikle 6 aydan fazla) geçmi? olan Türk örneklemleri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Bireylerin son bir ay içinde ya?ad?klar? yas semptomlar?n?n s?kl???n? ve yo?unlu?unu de?erlendirmesi istenir.

Anahtar Kelimeler

Yas Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, **Klinik Psikoloji**, Ölçek Uyarlama, Türk Kültürü, PG-13, **Emrah Keser**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: Emrah Keser: emrah.keser@tedu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Emrah Keser (Sorumlu Yazar).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m Hakk?: Ölçe?in ticari kullan?m? ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lmas? için sorumlu yazar Emrah Keser ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Bilgi mevcut de?ildir.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama Y?l?: 2020.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: uzamis-yas-olcegi-toad.pdf

Referanslar

I??kl?, S., Keser, E., Prigerson, H. G., & Maciejewski, P. K. (2020). Validation of the Prolonged Grief Scale (PG-13) and investigation of the prevalence and risk factors of prolonged grief disorder in Turkish bereaved samples. *Death Studies*, 1-11. https://doi.org/10.1080/07481187.2020.1745955

Uzam?? Yas Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktad?r. Maddeler için yay?mlanm?? makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir. Uzam?? Yas Ölçe?i (PG-13) genellikle a?a??daki alanlardaki 13 maddeyi içerir:

Kay?p hakk?nda sürekli me?guliyet.
Yo?un özlem ve hasret.
Kay?p sonras? kimli?in de?i?ti?i hissi.
Kayb?n kabul edilememesi veya inan?lmaz gelmesi.
Gelece?e dair umutsuzluk.

ARABPSYCHOLOGY.COM